

Vreme: 18.01.2018 22:03

Medij: yumama.com

Link: <https://www.yumama.com/porodica/zivot-porodice/13594-krstenje-deteta-obicaji-i-verska-pravila.html>

Autori: Redakcija

Teme: Etnografski muzej Srbije

Naslov: Krštenje deteta: Običaji i verska pravila - Trudnoća, beba, dete, porodica, zdravlje, ishrana, roditeljstvo

8102

Krštenje deteta je veliki događaj za svaku porodicu. Da bi sve proteklo u savršenom redu, dobro je da roditelji znaju čega bi trebalo da se pridržavaju

Ovo je prva od sedam svetih tajni kojima pojedinac postaje legitimni član hrišćanske zajednice i stiče pravo na sve ostale tajne i crkvene obrede. Smatralo se da se time onaj ko se krsti čisti od svih ličnih i nasleđenih grehova, pa je zbog toga u prošlosti bio običaj da se dete krsti što pre. Stari običaji - U drugoj polovini 19. i do polovine 20. veka uglavnom se gledalo da se deca krste između sedam i 40 dana. Krštavalo se i krišom

Dete ranije nije moglo da bude kršteno ukoliko roditelji nisu sklopili crkveni brak, jer je u prošlosti on bio dominantniji od administrativnog, dok danas sveštenici uglavnom ne pitaju da li su roditelji venčani u crkvi.

- Do promene društveno-političkog sistema 1945. godine bilo je bitno da dete bude kršteno i da onaj koji ga krštava bude član legitimne hrišćanske zajednice. Posle Drugog svetskog rata deca su se krštavala, ali često krišom, jer najčešće bake nisu dozvoljavale da unuci ostanu nekršteni. Primera radi, dešavalo se da baka dovede kod sveštenika unuča na krštenje da bi ga posle dve nedelje dovela druga baka sa istom namerom - prepričava naša sagovornica. Odmah po rođenju neko iz kuće bi išao kod sveštenika da uzme znamenje, ime koje dete nosi do krštenja, i osvećenu vodu koja se pomalo dodavala prilikom kupanja deteta do 40 dana - objašnjava dr Vesna Marjanović, načelnica Odeljenja za proučavanje narodne kulture Etnografskog muzeja. Kršteni kum je bio, podseća ona, uglavnom onaj ko je venčao roditelje, a ako on nije mogao da krsti novorođenče, onda bi se kumstvo predavalo nekom mlađem iz iste familije. U slučaju da ni to nije bilo moguće, uz saglasnost starog kuma birao se novi, jer se smatralo da bračni par neće više moći da ima decu ako samoinicijativno promeni kuma. - Zajedno s kumom, u crkvu su išli svekrva ili neka mlađa žena iz familije, jetrva, ređe sestra ili ona koja je učestvovala u porođaju. Majka nije prisustvovala jer se smatralo da je žena do 40 dana od porođaja nečista, pa je ona u vreme krštenja ostajala kod kuće i radila ono čime bi želela da joj se dete bavi kad poraste: čitala je, vezla, heklala... To je odavno izobičajeno pa danas majke odlaze s decom na krštenje - kaže Mamina sagovornica. Kum - duhovni otac Prilikom izbora imena, kumu je bilo davano prvenstvo, mada se on najčešće dogovarao s roditeljima. Uglavnom je dete dobijalo ime po dedi, a događalo se da dobije ime i po nekom junaku ukoliko se u vreme njegovog rođenja desio neki značajan događaj. U porodicama gde je bila velika smrtnost dece važno je nepisano pravilo da majka novorođenče iznese na raskrnicu i simbolično ga ostavi. Prvi koji naiđe na bebu bi postao kum i on bi dao ime, što je i stari kum Krštenje u nuždi

U mnogočlanim domaćinstvima, deca koja su bolešljiva i za koju se smatralo da neće preživeti bila su krštavana treći dan po rođenju. Po narodnom verovanju, nekršteno dete nije moglo da se sahrani na groblju, već se to činilo najčešće ispod neke rodne voćke. morao da prihvati jer je bilo za dobrobit čitave porodice. Zbog toga su u istočnoj Srbiji vrlo česta imena Najden i Najda, što znači nađen. - Iako je kumstvo beskrvno srodstvo, ono je jedno od najbitnijih. Kum je duhovni otac, on garantuje za dete i odriče se greha u njegovo ime. S obzirom na to da su deca u periodu krštenja na mleku, on preuzima na sebe i da posle krštenja posti sredom i petkom i pričesti se u crkvi - objašnjava Marjanovićeva. Običaj je da kum daruje dete posle krštenja. Uglavnom bi mu poklanjao zlatnik ili nešto od zlatnog nakita kao uspomenu na taj sveti čin. Ta praksa se zadržala do dana današnjeg, mada ima i kumova koji umesto nakita poklanjaju i odeću. - Pored kumčeta, majka bi dobila materijal za haljinu i za detetovo odelce, a roditelji bi darivali kuma, najčešće košuljom i čarapama, a kumu tkaninom za haljinu. Krštenje bi se obeležavalo gozdom na koju bi bili pozivani najbliži. U današnje vreme se tim povodom pravi slavlje u restoranima s velikim brojem zvanica i često se krštenje pravi zajedno s proslavom prvog rođendana, jer se gleda da se dete krsti do godinu dana - naglašava naša sagovornica. Gde se vrši i šta je potrebno? Krštenje može da se obavi u hramovima, manastirima i crkvama gde ima krstionica, a može i u domu roditelja, ako je neophodno. I tokom posta i subotom

Ranije je važno pravilo da kum snosi sve troškove krštenja, ali se danas ljudi snalaze u skladu sa svojim mogućnostima pa se dešava da roditelji kupe sve potrebštine za krštenje i da daju kumovima, a oni kupe poklon za dete.

- Nekada je bilo obavezno da kum donese krsnicu - ručno rađeno belo platno od kojeg se posle krštenja šilo nešto za bebu, a danas u crkvi možete naći ceo komplet za krštenje, sa sve peškirom i svećom. Takođe, vodilo se računa da se krštenje ne obavlja tokom posta i subotom, koji važi za dan posvećen mrtvima, ali i to je u današnje vreme izmenjeno, najbitnije je da se krštenje obavi posle liturgije - ističe Marjanovićeva. Može da se izvrši bilo kog dana, u svako doba dana i noći, ukoliko postoji potreba za tim. Naročito je dobro ako se obavi praznikom, da se dete i roditelji tog dana pričeste. Za ovaj svečani događaj treba pripremiti krsnicu - platno bele boje, veličine od jednog do jednog i po metra, u koje se dete uvija posle krštenja. Od nje se, potom, detetu sašije košuljica, benkica ili jastučić za spavanje. U

Vreme: 18.01.2018 22:03

Medij: yumama.com

Link: <https://www.yumama.com/porodica/zivot-porodice/13594-krstenje-deteta-obicaji-i-verska-pravila.html>

Autori: Redakcija

Teme: Etnografski muzej Srbije

Naslov: Krštenje deteta: Običaji i verska pravila - Trudnoca, beba, dete, porodica, zdravlje, ishrana, roditeljstvo

nekim krajevima je običaj da se dete, kada počne krštenje, zavija u očevu belu košulju, sve dok ne bude kršteno vodom. Bela košulja i krsnica simbolizuju nevinost, čednost i bezgrešnost, jer je bela boja simbol duhovne i telesne čistote. Potrebno je i ulje, po mogućstvu maslinovo, kojim se dete pomazuje. Kum kupuje sveću u crkvi (može da se kupi nekoliko dana ranije, pa da se ukrasi). Negde je običaj i da se ponesu jedan ili dva velika bela peškira, kao i krstić za dete. Poštovanje verskih pravila Zbog organizovanja svečanog ručka, crkva preporučuje da se krštenje obavi u dan kada se mrsi. Ukoliko se krštenje obavlja uz post, obavezna je posna hrana. Smatra se da roditelji čine veliki greh ako tada pripremaju mrsnu hranu. Posle krštenja, voda kojom se dete krsti prosipa se na mesto gde se ne gazi, ili se izlije uz neki kalem, ili u cveće u kući. Kosica koju sveštenik odseče pri krštenju stavlja se u vosak, pa se i ona stavlja na neki kalem ili se čuva u kući kao uspomena na ovaj veliki događaj u životu deteta. Sveća koja se pali na krštenju, takođe se čuva u kući kao draga uspomena. Kada izbegavati krštenje Period od Božića do Krstovdana je vreme kada je iščekivano krštenje Isusa Hrista, a u srpskom narodu je označeno kao kritično vreme. - Tada sve miruje, najjača je zima, noći su još uvek duge i narod je govorio da tada šetaju karakondžule, ale i sva moguća zla i napadaju decu. Taj period se u narodu zove "nekršteni dani" u kom, kako se veruje, umrla deca pohode svoje majke i hoće da nanesu zlo živom detetu - objašnjava Vesna Marjanović. Običaji i verovanja - Majke su smatrale da im dete neće otići od kuće ukoliko kosicu koju je sveštenik isekao tokom krštenja čuva zajedno s detetovim pupkom.

- U pirotskom kraju postoji običaj da se posle krštenja dete unese u kuću i nosi se u sobi unakrst u sva četiri ugla, a ako kasnije bude nevaljalo, kaže se da nije nošeno u sve ćoškove. - Verovalo se da detetu može da se naudi sve do čina krštenja, pa se tačno znalo kada uveče ne sme da se kupa i da se voda od kupanja prosipa na određeno mesto, gde niko neće zgaziti.

- Kad se dete vraćalo kući s krštenja, ima krajeva gde su ga dodavali kroz prozor umesto da ga unesu na vrata, jer nije obavljeno dovoljno magijsko-ritualnih radnji da bi ono bez ikakvih smetnji nastavilo svoj život.

- U pojedinim krajevima, kum bi raspoređeno dete stavlja na očevu košulju zbog verovanja da će tako stalno biti pod očevom zaštitom. Tekst Suzana Obradović Najnovije vesti, rezultate medicinskih istraživanja i savete stručnjaka na temu roditeljstva, zdravlja i lepote možete pratiti na našoj Fejsbuk stranici - YuMama

Vreme: 18.01.2018 23:56

Medij: rts.rs

Link: <http://www.rts.rs/page/tv/sr/story/21/rts-2/2998353/studio-znanja-maske.html>

Autori: Redakcija

Teme: Etnografski muzej Srbije

Naslov: Studio znanja: Maske

2673

Koliko su stare maske u različitim kulturama i tradicijama? Šta one predstavljaju u psihološkom smislu? Na koje načine nam samo društvo nameće određene maske i da li je "stavljanje" maske uvek laž? Maskira li se i priroda i šta sve krije ispod svojih maski? Saznajte više o emisijama, TV programu i pogledajte šta se trenutno prikazuje na kanalima Javnog servisa Republike Srbije

Koliko su stare maske u različitim kulturama i tradicijama? Šta one predstavljaju u psihološkom smislu? Na koje načine nam samo društvo nameće određene maske i da li je "stavljanje" maske uvek laž? Maskira li se i priroda i šta sve krije ispod svojih maski?

Maske su važne teme etnologije i kulturne antropologije, a sasvim je sigurno da o maskama i maskiranju možemo mnogo naučiti i od prirode - od biljaka i životinja. Tijana Čolak Antić iz Etnografskog muzeja otkriće nam kada su nastale maske, šta su one simbolisale, ali i kako su izgledali prvi maskenbali. Maja Vukadinović, sociolog kulture objasniće nam ulogu medija kao značajnog društvenog faktora u "maskiranju" društva i pojedinaca i šta nam maske koje nosimo govore o današnjem društvu i kulturi, pre svega u našoj zemlji. Uz pomoć prof. dr Peđe Janačkovića sa Biološkog fakulteta u Beogradu zaronićemo u svet biljaka i životinja i saznati brojne pojedinosti o tome kakve "maske" one nose kako bi se prilagodile prirodnim uslovima i okruženju i obezbedile svoj opstanak na planeti, ali i da li od njih i šta u tom smislu može i čovek da nauči. Ove nedeje, na putovanju kroz svet maski, naš gost je i neko ko ih isprobava kroz različite uloge u predstavama, serijama i filmovima. O svom iskustvu kroz nekoliko ilustrativnih primera govoriće nam Uroš Jovčić, glumac. Svi smo mi na neki način glumci, jer u interakciji sa drugim ljudima isprobavamo različite uloge i maske. Nekada to činimo sa dobrom namerom, kako bismo se prilagodili određenoj situaciji i da bismo osetili pripadnost, a nekada jednostavno manipulišemo. Jedno je sigurno - bez maski se ne može. Mnogo više o tome otkriće nam doktor Zoran Milivojević, psihoterapeut. Kada su maskenbali nastali, skoro nezaobilazni deo njih je bila igra, u kojoj su svi gosti pogađali identitet jedne osobe pod maskom, postavljajući joj pitanja. Ovaj vid igre se čak i danas održao u nekim - kvizovima. I mi ćemo ovog puta imati kviz znanja u kom će učestvovati članovi naše publike. Oni se bave izradom scenskog i savremenog kostima i napraviće pravi maskenbal u našem studiju - učenici Srednje škole "Tehnoart". Pridružite nam se! Urednik "Studija znanja": Zoran Živković Urednik emisije i voditelj: Ivana Milenković Kovoditelj: Vinka Marinović Kovačević Reditelj: Darko Kamarit

